

zahalené ruky - znamenali už v antike *pokoru* a úctu k preberanému predmetu

Predstavenie Krista v chráme (Apokalypsa Cloisters, 14.st.)

záhneda - drahokamová odroda *kremeňa*; má tmavohnedú farbu; Patrí medzi fanerokryštalické (jasnokryštalické) odrody; nálezisko: Alpy, Ural; u nás Kozákov; žíhaním mení farbu na temne medovožltú a označuje sa ako *madeirský topás*

Váza Fabergé (záhneda, 1898)

Zahner Ondřej - (†1752); tiež Andreas Zahner; moravský barokový sochár pôvodom z Bavorska, celý život však pôsobil a býval v Košiciach v dome po Václavovi Renderovi; bol synom bavorského sochára Johanna Philipa Zahnera; záver tvorby je poznamenaný klasicizmom *donnerovského* smeru, prenikajúcim na Moravu v diele Bohumíra Fritsche; pozri *nemeckí sochári barokovi*

http://cs.wikipedia.org/wiki/Ondřej_Zahner

O. Zahner: Anjel (1740)

A. Zahner

tzv. **záhrada** - pozri *epikurejská škola*

záhrada - záhrada je vymedzený (často aj ohradený) pozemok na pestovanie rastlín; spolu so *zvernicou* (čes. termín obora) je jedným zo zdrojov výstavby *parku*, od ktorého sa líši najmä tým, že je viac pretváraná ľudskými zásahmi (delenie park a záhrada nie je presné; hovorí sa napr. *francúzsky park* aj francúzska záhrada); záhrada sa delí podľa funkcií na záhradu účelovú, okrasnú a obytnú

I. záhrada účelová: opäť sa delí do niekoľkých skupín: štepnic, bylinárska záhrada, botanická záhrada;

1.štepnic: záhrada s ovocnými stromami

2.záhrada bylinárska: záhrada na pestovanie liečivých rastlín, ale aj rastlín kultových; ako taká bola súčasťou kláštorných záhrad

3.*záhrada botanická*: jej predchodcu je možné doložiť už v stredoveku; je zbierkou živých rastlín pestovaná pre vedecké, pedagogické alebo osvetové účely, v *parkovom* rozložení a usporiadaní podľa botanického systému; prvé zakladané už v starovekom Egypte, Indii a Číne, v stredoveku pri *kláštoroch* a panovníckych dvoroch; v starovekom Grécku bola botanická záhrada súčasťou *museionu* (starogréckej svätyne a neskoršie budovy sústreďujúcej učencov a vedcov; najstarší doložený *museion* sa nachádzal v *Alexandrii* v 280 pr.Kr.)

II. záhrada okrasná: záhrada okrasná sa delí na libosad, kvetnicu, *rozarium*, predzáhradku; typom okrasnej záhrady bol aj rímsky *hortus* (pozri *botanická záhrada*)

libosad (čes. termín) je záhradou s ovocnými stromami

-*kvetnica/giardinetto*

-*rozarium*; záhrada s ružami; v stredoveku symbolom *raja* (ružá aj symbolickou kvetinou *Panny Márie*); pozemok, na ktorom sú vysádzané a pestované *ruže*; jednotlivé druhy a odrody oddelené trávnatými plochami; cieľom je študovať, porovnávať jednotlivé odrody ruží; súčasne je *rozarium* riešené aj s istým estetickým a kompozičným zámerom; prevzaté z *antiky*, rozvinuté v stredoveku; pre svoje estetické funkcie *rozarium* zaraďované aj do okrasnej záhrady

-*predzáhradka*; malé kvetinové záhradky pred obytnými domami určené na okrasu a oddelenie pozemku od verejnej časti, komunikácie ap.; zvyčajne vo forme záhonov

III. záhrada obytná; považovaná ako pokračovanie obydľia; združuje v sebe časť okrasnú a úžitkovú

historické, miestne a slohové typy záhrad

-obecne je možné rozlíšiť dve základné formy záhrad a parkov: záhrady formálne a krajinárske; obidva typy sa v rôznej miere prejavujú v celých dejinách záhradného umenia

-*záhrady formálne* sú usporiadané s geometrickou pravidelnosťou podľa architektonického hľadiska; ideálne reprezentovaná francúzskym parkom

-*záhrady krajinárske* sú nepravidelné, komponované "maliarskym spôsobom" ako idealizácia voľnej prírody; ideálne reprezentovaná anglickým parkom

1.*egyptská záhrada* je typom formálnej záhrady; bola významnou súčasťou palácov, veľkých domov a chrámov; tvoril ju uzatvorený priestor s pravouhlou vodnou nádržou uprostred, okolo ktorej boli vysádzané priame *aleje* stromov vždy jedného druhu (predovšetkým *palmy* a *sykomory*); symetricky pozdĺž ciest stáli prenosné nádoby s pestovanými rastlinami; egyptská záhrada mohla byť doplnená *pavilónom* alebo inou drobnou stavbou

2.*mezopotamská záhrada* je typom formálnej záhrady; záhrady sa zriaďovali od 4.tis.pr.Kr. na strednom toku *Eufratu*; spočiatku to boli záhrady úžitkové, od 2.tis.pr.Kr. aj okrasné (vysádzovali sa v nich listnaté dreviny, napr. *topole* aj aromatické ihličnany, ako napr. *myrhovník*, *tamaryšok*, *cyprus*); súčasťou záhrad mohli byť aj olivové háje; v *Aššuru*, *Ninive* a *Babylone* sa veľké okrasné záhrady stali súčasťou panovníckych rezidií; boli vybavené spevnenými chodníkmi s odpočívadlami, záhradnými domčekmi (*altánkami*), umelým zavodňovaním; postupne voda získavala funkciu estetickú (umelé jazierka, *kašny*, *fontány*); preslávené boli tzv.visuté záhrady, vybudované na terasách; boli súčasťou niektorých palácov (Babylón, Ninive); babylónske visuté záhrady (tradíciou prisudzované kráľovnej Semiramis z 9.st.pr.Kr. (*Semiramidine záhrady*)) boli považované za jeden zo *siedmich divov sveta*

3.*perzská záhrada* je typom záhrady formálnej; najznámejšia záhrada bola vybudovaná kráľom *Kýrom Veľkým* v 2.pol.6.st. v novozaloženom kráľovskom meste Pasargady; podľa dvorskej

etikety to bolo jediné miesto, kde sa panovník mohol vonku prechádzať peši; záhrada bola ponímaná ako uzatvorený svet ovládnutej prírody (oproti voľnej a pustej púšti); budovanie záhrad bolo ponímané ako možnosť podieľať sa na premene sveta prostredníctvom vegetačného cyklu; perzská záhrada bola obklopená stĺporadím, palácové budovy sa do nej otvárajú; predchádzala záhrade islamskej; perzský výraz pre záhradu (park, zvernicu) je *pardes*, čo bolo preložené do gréčtiny ako *paradeisos* - biblické označenie *raja*

4.indická záhrada je typom záhrady formálnej; už v staroveku boli súčasťou palácov indických vládcov, neskôršie sa tiež zakladali verejné sady; veľký rozvoj záhradného umenia nastal v období *mughalskej* architektúry (1526-1858; záhrada *Tádž Mahalu*); najrozšírenejším typom bola záhrada *Čehar Bagh* (Štyri záhrady), zložená zo štyroch pravouhlých dielov, delených krížom ciest; v mieste kríženia stojí menšia stavba *čatri* alebo vodotrysk (čadar); dôležitou súčasťou indickej záhrady boli štvorcové alebo obdĺžnikové bazény; pestovali sa tu okrasné aj úžitkové rastliny; v *Kašmíre* sa budovali terasovité záhrady so zložitým vodným napájacím systémom

5.čínska záhrada je typ nepravidelnej záhrady; založená na spojení s ľudského obydľia a prírody; inšpirovaná *čínskym maliarstvom*; jej základným rysom je rozmanitosť; obraz prírody väčšinou nie je formovaný podľa vopred rozvrhnutých estetických predstáv, ale zámerne zdôrazňuje estetické zložky dané prírodou; čínska záhrada bola ovplyvnená *taoistickým* videním sveta; jej usporiadanie malo rešpektovať harmonický rytmus prúdiacej energie polarizovanej princípmi *jin-jang*; čínska záhrada býva koncipovaná ako obraz duchovnej cesty; niekedy neotvárala pohľad prichádzajúceho naraz celý svoj priestor, ale pripravovala nové pohľady prostredníctvom skrytých *arkád*, vyvýšení a kríkov; obľúbenou záhradnou architektúrou boli záhradné *pavilóny* a mostíky cez jazierka a riečky; najstaršie správy o čínskych záhradách pochádzajú z *dynastie Chan* (206-220); záhradné umenie sa naplno rozvinulo v čase vlády *dynastie Sung* (960-1279)

6.japonská záhrada je typ nepravidelnej záhrady; v miniaturizovanej podobe zobrazuje malebné prvky japonskej krajiny a usiluje sa vyvolať pocit romantickej intimity; celok záhrady pôsobí dojemom náhodne vzniknutých prírodných kútov; bola komponovaná vždy v spojení s architektúrou (malé pavilóniky, mostíky cez jazierka ap.); obľúbené sú skupiny lávových kameňov a nevelké vodné plochy; japonská záhrada sa delí na dva typy, a to na záhradu *tsuki-jama* (umelé pahorky) a záhradu *hira-niwa* (plochá záhrada); oba druhy sa prejavujú v troch formách, a to vo forme *shin* (voľne komponovaná záhrada), *gyo* (uvoľnenejšia kompozícia) a *so* (nepravidelná kompozícia); celkom osobitným typom je tzv. *suchá záhrada*, tvorená plochami vysypanými kamienkami, uhrabanými do radov (symbolizujúcich vodu, vodné víry apod.); bola doplnená *solitérnymi* kamenmi; tento typ záhrady sa užíva najmä k *zenovej* meditácii; tzv. *čajová záhrada* sa vyznačuje cestou, ktorá smeruje k čajovému domčeku (symbol cesty vedúcej k osvieteniu); japonská záhrada významne ovplyvnila európske záhradné umenie 20.st.

7.grécka záhrada je typom formálnej záhrady; bola ovplyvnená perzskou záhradou a rozvíjala sa najmä v čase *helenizmu*; vtedy bola vybavená *fontánami*, sochárskou výzdobou, *pergolami*, *grottami* a *bosketmi*; v *Aténach* sú v záhradách doložené už v 5.st.pr.Kr. skleníky

8.rímska záhrada je typom formálnej záhrady;

a) *atriová záhrada* v *rímskom dome*; rastliny v nej boli pestované v kvetináčoch, vázach ap.; často sa v átriových záhradách pestovali vzácne importované rastliny; súčasťou výzdoby bola centrálna obdĺžniková nádrž (*impluvium*); typ rímskej záhrady prebrali *Mauri* (záhrada arabská) a od nich Španieli (záhradná výzdoba *patia*)

b) záhrada rímskej *villy*; rozsiahla, často terasovitá, ohradená plotom z trňových kríkov alebo nízkymi múrikmi; jej súčasťou boli vodné plochy, *arkády*, sochárska výzdoba, jazierka, fontány apod.; k záhrade často priliehal tzv. *paradisus*, múrikom obkolesený divý park s voľne sa pohybujúcou zverou; pozri *antické záhrady*

9.byzantská záhrada je typom formálnej záhrady; nadväzovala na predošlé typy antických záhrad (*grécka záhrada*, *rímska záhrada*) a bola ovplyvnená aj orientálnymi záhradami (*perzská záhrada* a d.); bola preslávená *kašňami* a vodoryskami

10.islamská záhrada je typom formálnej záhrady; bola ovplyvnená *atriovou záhradou* rímskou; vždy bola ohradená (symbolizuje *rajskú záhradu* oproti okolitej pustatine), pravidelne riešená, s uplatnením vodných plôch, vodotryskov apod.; obľúbenou kvetinou bola *ruža*; v perzskej a sýrskej

záhrade sa stavali malé pavilóniky opatrené terasou; záhradné umenie *islamu* vyvrcholilo v maurskej záhrade v Španielsku, pre ktorú bolo typické využitie vodných plôch (*Alhambra*)

11.európska stredoveká záhrada je typ formálnej záhrady; existovali okrasné a bylinárske záhrady kláštorne aj záhrady hradné a záhrady v zadnej časti meštianskych domov; zvláštnym druhom bolo *rozarium* (ružová záhrada), chápané ako symbol *raja*, prípadne ako záhrada lásky; hriadky boli usporiadané pravouhlo okolo ústrednej studne alebo nádržky; k vybaveniu záhrad patrili mačinové lavičky kryté záhradnou besiedkou s ťahavými rastlinami; obľúbenou kvetinou bola *ruža* (mariánsky kvet) a *lalia* (symbol nevinnosti); už od čias Karola Veľkého sa zakladali *botanické záhrady*; v neskorom stredoveku narastal v záhradách počet veľkých tienistých stromov, obľúbené boli strihané steny a stromy a kríky formované do rôznych geometrických tvarov (pozri *topiari*)

12.talianska záhrada je typ záhrady formálnej; vznikla v Taliansku v čase renesancie, rozvíjala sa v období manierizmu a vyvrcholila v baroku; bola ovplyvnená *antickou záhradou* (záhrada *grécka, rímska*), ktorá sa dochovala v kláštoroch; zakladala sa pri renesančných a ranobarokových *vilách, palácoch a zámkoch*; od čias baroka sa uplatňovala priama nadväznosť záhrady a zámockej (palácovej) budovy (*salla terena*); zvyčajne bola terasovitá, jednotlivé terasy boli prepojené rampami a schodiskami, zdobenými *balustrádami* a radom sôch; v najčistejšej podobe mala tri časti: snečnú kvetnicu (*giardinetto*) u obydlia, niekedy otvorenú do *sally tereny*, ďalej polotienistý libosad s cestami, alejami a *pergolami* a tienistý lesík (*bosket*); celok bol doplnený fontánami, vodnými kaskádami, *nymfeom*, perspektívnymi priezormi (pozri *point de vue*) iluzívne predlžujúcimi vzdialenosť, arkádami; trávnaté plochy boli potlačené v prospech architektúry, piesku, dlažby ciest ap.); zeleň tvorili najmä južné dreviny (*cyprus, myrta, oranžovník, pínia, tamariška*); v období manierizmu bolo u talianskej záhrady zdôrazňované jej iluzívne pôsobenie; prírodné útvary často získavali atropomorfný ráz, obľúbené boli krápnikové jaskyne (*grotty*), *oranžérie*, klieťky s cudzokrajnými zvieratami; používali sa vodné mechanizmy; v období baroka dospela talianska záhrada k svojmu tvorivému vrcholu; zdôrazňovalo sa tvarové bohatstvo, kompozíciu obohacovali výškové a svetelné kontrasty a perspektívne priezory

13.holandská záhrada je typom záhrady formálnej; rozvíjala sa v čase *renesancie* a *manierizmu*; vznikla zo *stredovekej záhrady* podľa vzoru talianskej renesančnej záhrady; je to ozdobná rovinná kvetnica (*giardinetto*); má vykrajované trávnaté záhony (sústredné kruhy alebo hviezdice) s kvetinami, najmä *hyacintmi* a *tulipánmi*; záhony obrubujú živé ploty alebo drevené plôtiky s kvetináčmi; hlavné cesty tienila krytá mriežkami z latiek a *záhradná besiedka*; cestičky boli vysypané farebným pieskom a mušľami; vo väčších záhradách boli umiestnené *grotty, labyrinty* a dômyselne rezané kríky (pozri *topiari*); typickou ozdobou boli dekoratívne sklené gule, ktoré odzrkadľovali, a tým množili obraz pomerne malej záhrady; holandská záhrada bola ďalej zdobená plastikami a nádobami z *delfskej fajansy*

14.francúzska záhrada (*francúzsky park*) je typom formálnej záhrady; vznikla v čase *baroka* (*barokového klasicizmu*) pri francúzskych zámkoch v 17.-18.st. podľa architektonických zásad zhrnutých architektom A. Le Nôtom; má geometricky riešenú súmernú (zvyčajne hviezdicovú) sieť ciest, lemovaných strihanými drevinami (posadenými do zeme aj v džberoch; pozri *topiari*), umožňujúca priezory na *fontány*, sochy, *oranžérie* a pavilóny (pozri *haha*); v *parteru* rovinnej časti záhrady pred priečelím paláca (často so záhradou spojeným terasou > porovnaj *salla terena*) tvorí nízka výsadba ornamentálne kobercové obrazce, najmä *brodérie* a *guilocherie* a často je spestrená vodnou plochou (tzv. *vodné zrkadlo*); na bočných stranách zámku boli situované úžitkové záhrady (na jednej strane záhrada zeleninová, na druhej oranžéria alebo skleník, alebo štepnicia/ovocný sad, porovnaj *libosad*)

15.anglická záhrada - *anglický park*

16.romantická záhrada - *romantický park*

17.zimná záhrada je skleníkovu upravená miestnosť v budove (v byte), kde je možné pestovať kvetiny po celý rok; stávala sa od 19.st.; porovnaj *oranžéria*

pozri *akvaristika, Semiramidine záhrady, topiary, giardinetto, hortus, hortus conclusus, arborétum, rozarium, aréna, libosad, záhradná architektúra, park, bosket, brodérie, rondel, sad, parter, bellaria/belaria; Coatlicue* (Jordan); *cottage garden* (Beliana); *typy záhrad*

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=6

Primavera (rukopis „Taccuina Sanitatis“, 15.st.)

H. Bol: Jar v zámočkej záhrade (gvaš na pergamene, 1584)

L. Valtat: Suzanne Valtat, Záhrada d'Agay (19.-20.st.)

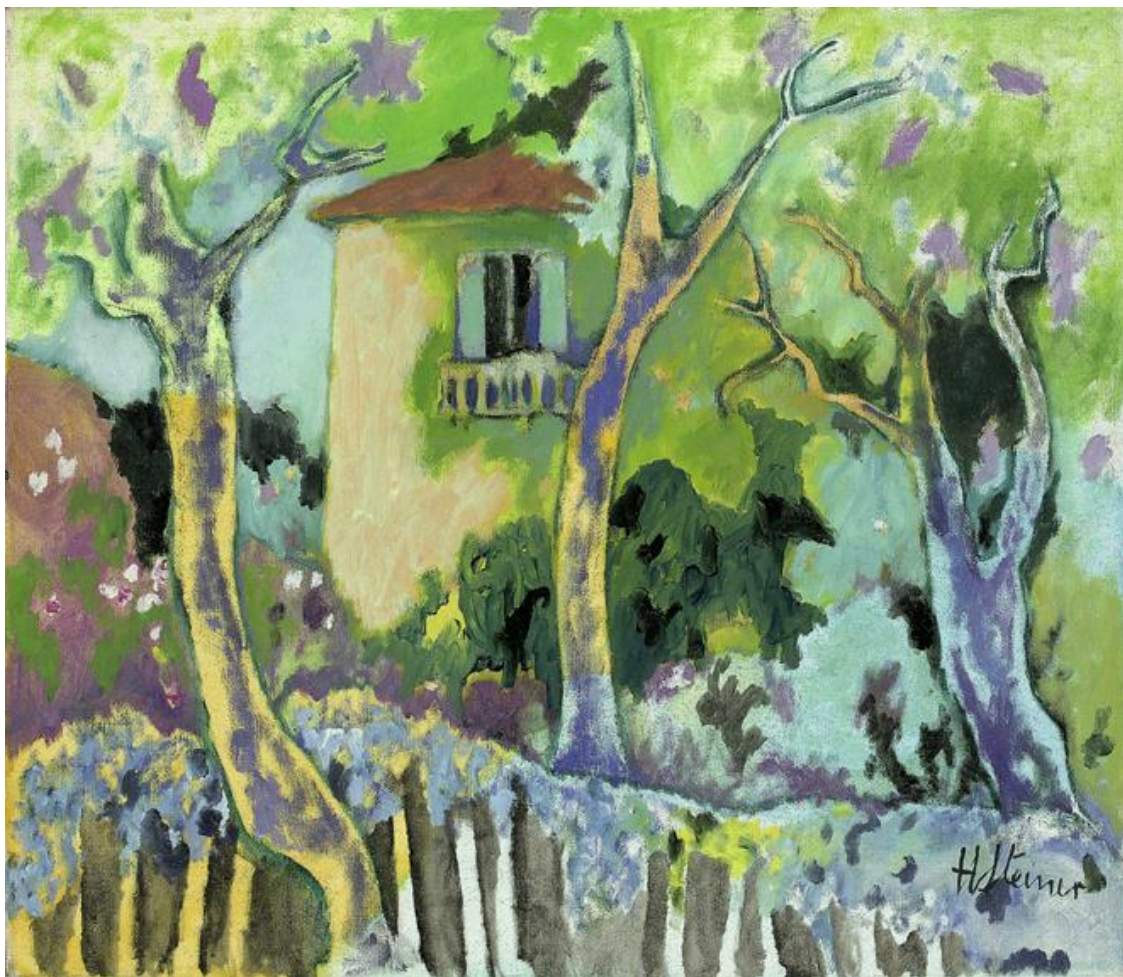
V. Van Gogh: Záhrady na Montmartre s milencami (1887)

P. Gauguin: Opustená záhrada v Rouen (1884)

L. Valtat: Pozemky (1929)

H. Steiner: Vôňa záhrady

záhrada anglická - anglický park
záhrada antická - antická záhrada
záhrada átriová - átriová záhrada
záhrada baroková - barokové záhrady
záhrada botanická - botanická záhrada
záhrada byzantská - byzantská záhrada
záhrada cottage garden - cottage garden
záhrada čajová - čajová záhrada
záhrada čínska - čínska záhrada
záhrada egyptská - egyptská záhrada
záhrada formálna - formálna záhrada
záhrada francúzska - francúzsky park
záhrada Getsematská - Getsematská záhrada

záhrada Hesperidiiek - v gréckej mytológii záhrada bohov na západnom konci sveta, kde rástli zlaté jablká na strome, dávajúce nesmrteľnosť a večnú mladosť; strom dostala ako svadobný dar bohyňa *Héra* od bohyne *Zeme Gae*; záhradu strážili *Hesperidky*; pretože Hesperidky zlatá jablká občas samy ochutnávali, *Héra* strážením záhrady a stromu poverila i stohlavého draka *Ládona*; záhradu obývali aj *nymfy*, z ktorých jednu, *Chloris*, uniesol veterný boh *Zefyros*; jedenástou z *Heraklových* úloh, ktoré dostal od kráľa *Eurysthea*, bolo priniesť tieto tri jablká; s pomocou Titána *Atlanta* túto úlohu splnil a potom jablká daroval bohyňi *Aténe*, ktorá ich vrátila naspäť Hesperidkám; jedno jablko ukradla bohyňa sváru *Eris* a s nápisom tej najkrajšej ho hodila medzi *Afroditu*, *Héru* a *Aténu*; spor o jablko medzi týmito bohyňami viedol k *Trójskej vojne*; z tejto udalosti vzniklo pomenovanie „jablko sváru“; motív záhrady s Hesperidkami od čias *renesancie* alegóriou *cnosti*; pozri *Eurystheus*

Hercules krádne zlaté jablká zo záhrady Hesperidek (detail rímskej mozaiky z Liria v Španielsku, 3.st.)

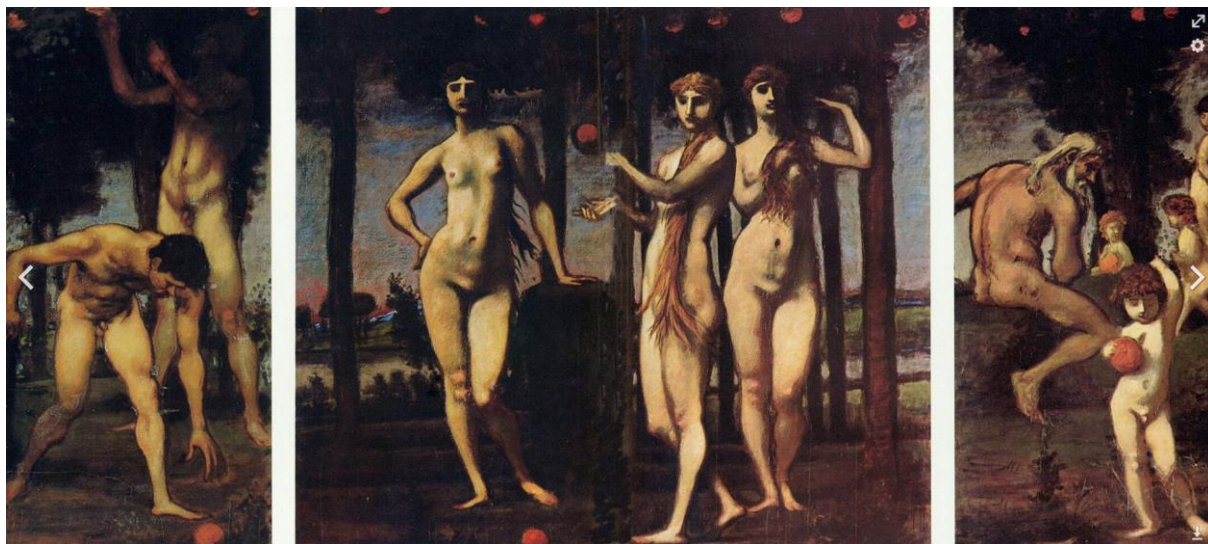
G. Bonasone: Hercules privádza stádo Geryona. Nymfy Hesperidky (rytina, 16.st.)

L. F. Leighton: Záhrada Hesperidiek (1892)

E. Burne-Jones: Záhrada Hesperidiiek (1869-1873)

H. von Marées: Hesperidky (1884)

A. Gaudí Drak Ládón stráži vráta Záhrady Hesperidiiek (Pabellones Güell v Špnielsku, 1884-1887)

záhrada hira-niwa - *hira-niwa*

záhrada holandská - *holandská záhrada*

záhrada indická - *indická záhrada*

záhrada japonská - *japonská záhrada*

záhrada krajinárska - *krajinárska záhrada*

záhrada lásky - obrazový motív európskeho *dvorského umenia* v 13.st. prevzatý do výtvarného umenia vo vyhranenej podobe z diela *Roman de la Rose* od G. de Lorrise (po r.1240); motív sa rozšíril najmä v 14.-16.st. a zovšeobecnel; svoje myšlienkové a výtvarné korene má v antických arkádických

predstavách (pozri *Arkádia, ostrovy blažených*), ale aj iných vplyvoch kultúrnych okruhov (*islamské miniatúry*) a odráža zjemnenú dvorskú kultúru stredoveku, citlivú k zmyslovému prežitku *prírody* a *života* v motíve záhrady a v *galantnom* vzťahu mužov a žien z dvorskej spoločnosti; motív záhrady však významovo odkazuje k *erotickému* podtextu tiež na *hortus conclusus, záhradu raja*; vynikajúce zobrazenia záhrady lásky prinášajú *bratia z Limburka* v *Hodinkách vojvodu z Berry*, ďalej miniatúry franko-flámskeho okruhu *knižnej mal'by*, neskoršie aj z iných druhov holandského, nemeckého a talianskeho umenia; ďalším literárnym podnetom boli pre výtvarné umenie *Boccacciove* spisy, ktoré inšpirovali napr. tvorcov holandských i bazilejských nástenných *kobercov* (pozri *tapiséria, gobelín*) i kobercov francúzskych (Záhrada lásky, nástenný koberec z Tourain, okolo 1503), nemecké, švajčiarske *grafiky* (Majster E. S. U. Graf, J. Zainer); vývojom stráca zobrazenie záhrady lásky na výtvarnej a významovej výlučnosti a približuje sa realite; umenie zvýrazňuje menovite napr. *bakchický* rys (*P. P. Rubens*); povedomie pôvodného významu prežíva i v novodobom umení, napr. *Manetových* Raňajkách v tráve, v českej tvorbe *M. Švabinského* a ďalších umelcov; pozri *láska, erotika, zmysly, Cnosti a Neresti*

http://it.wikipedia.org/wiki/Locus_amoenus

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Garden_of_Love

<https://www.google.sk/search?q=Garden+of+Love&esqv=2&biw=1844&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CDYQsARqFQoTCMmXgtGt88cCFcw8FAodyAAEEQ&dpr=1>

Záhřada lásky (rukopis Roman de la Rose, 1475)

Psyché v záhrade lásky (iluminácia z rukopisu Zlatý osol, 1345)

Majster amsterdamského kabinetu: Záhrada lásky (rytina, 1480)

Podľa L. Heringa: Záhrada lásky. Fontána mladosti (solnhofenský vápenec, 1525)

Ch. Jegher: Záhrada lásky (drevoryt 1631)

J. Gole: Záhrada lásky (mezzotinta, 17.st.)

Ch. Jegher: Záhrada lásky (drevoryt 1631)

P. P. Rubens, Ch. Jegher: Záhrada lásky (perokresba s lavírovaním a bielou kriedou, 17.st.)

N. de Bruyn podľa D. Vinckboonsa: Záhrada lásky (17.st.)

Záhrada lásky (Roman de la Rose) - záhrada v diele Guillaumea de Lorris *Roman de la Rose* (po r. 1240) je súčasne „záhradou – svetom“, pričom mladíkova cesta záhradou symbolizuje životnú púť; symbolika záhrady ako uzatvoreného, ideálneho sveta siaha až k najstaršej pamiatke písomníctva, Piesni o Gilgamešovi a Biblii (*rajská záhrada Adama a Evy*); studnička je miestom precitnutia (a súčasne i omámenia), v ktorej hynie sebe láska (v protiklade k postave gréckeho *Narcisa*) a zjavuje sa zmysel celej záhrady, a to v krištáľoch a ruži; pozri *fontána mladosti*

Záhrada lásky (W. Blake) - báseň od romantického básnika W. Blakea, ktorá tvorí súčasť jeho zbierky *Songs of Experience*; vyjadruje v nej svoj názor na prirodzenú ľudskú sexualitu a kritizuje organizované náboženstvo, zvlášť ortodoxiu, ktorá káže o niečom, čo sama nepozná a potláča prírodné túžby

záhrada mariánska - *mariánske záhradky*

záhrada maurská - *maurská záhrada*

záhrada mezopotamská - *mezopotamská záhrada*

záhrada perzská - *perzská záhrada*

záhrada plochá - *plochá záhrada*

záhrada rajska - *rajská záhrada*

záhrada renesančná - *renesančná záhrada*

záhrada rímska - *rímska záhrada*

záhrada romantická - *romantická záhrada*

záhrada ružová - *ružová záhrada*

záhrada Semiramis - *Semiramidine záhrady*

tzv. **záhrada stará** - tzv. *stará záhrada*

tzv. **záhrada stredná** - tzv. *stredná záhrada*

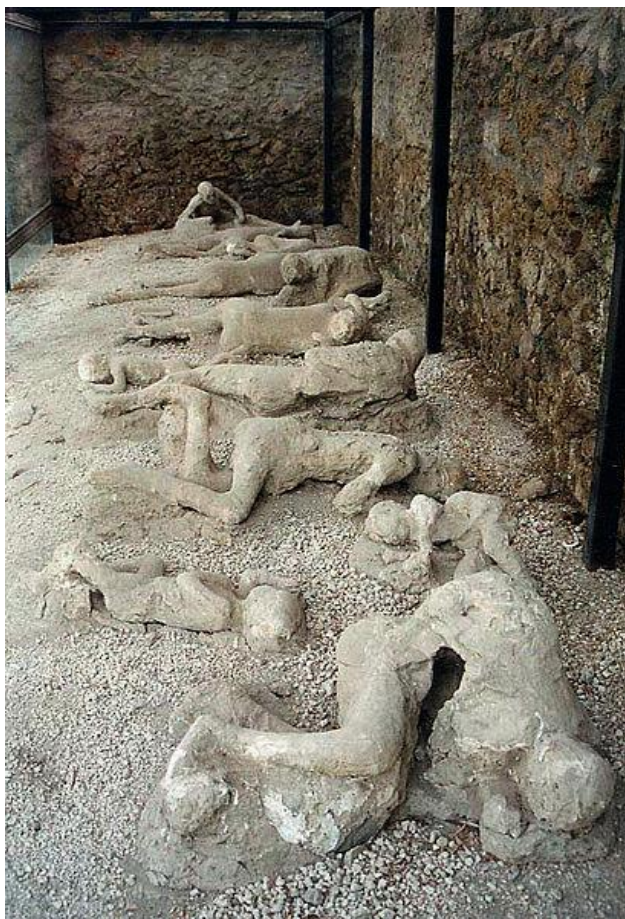
záhrada stredoveká - *stredoveká záhrada*

tzv. **záhrada suchá** - tzv. *suchá záhrada*

záhrada talianska - *talianska záhrada*

záhrada tsuki-jama - *tsuki-jama*

tzv. **Záhrada utečencov** - lokalita v *Pompejach* s nálezom obetí erupcie *Vesuvu* v r. 79

Záhrada utečencov (Pompeje, 79)

záhrada zámocká - zámocká záhrada

záhrada zimná - zimná záhrada

záhrada Zlatá - Zlatá záhrada

záhrada zoologická - zoologická záhrada

záhrada života - stredoveká *moralita* a *alegória* typu *vanitas*; odvodená z *rajskej záhrady* ako jej náprotivok; známa je *M. Gerungova Melanchólia* v záhrade života

M. Gerung: Melanchólia v záhrade života (1558)

záhradka Adónisova - Adónisove záhradky

záhradná architektúra - Dudák: 1.záhradnou architektúrou je každá jednotlivá stavba v záhrade, najmä terasy, schodiská, sally tereny, pohľadové múry (pozri haha), balustrády, mosty a mostíky, besiedky, pergoly, altánky, pavilóny, gloriety, grotty, historizujúce a romantické stavby (umelé zrúcaniny, napodobeniny antických, čínskych a i. chrámov, minarety, obelisky apod.), oranžérie, skleníky, fontány, kašny a kaskády

2.záhradné umenie: v obecnom význame architektonická tvorba okrasných *záhrad*, *parkov* a *sadov*, vytvárajúca ideálny obraz prírody v závislosti na dobovom a miestnom názore na prírodu a v závislosti na slohových a umeleckých zásadách; zaoberá sa komponovaním účelnej a pôsobivej *dispozície* (formovanie záhradného priestoru a terénu), tvarom záhonov, rozvrhnutím vodných plôch aj drevín, vedením komunikácií a vodných tokov, rozmiestnením vodných plôch, *fontán*, *váz*, *kvetináčov*, *sôch* a *stavieb*; od čias renesancie bola za hlavný formálny a výrazový prostriedok záhradného umenia považovaná záhradná perspektíva, uplatnená pri rozvrhu a vedení komunikácií (pozri *bosket*, *parter*), vód a pri komponovaní diaľkových priezorov (pozri *point de vue*, *haha*); využívali sa rôzne optické klamy a efekty na základe *perspektívy lineárnej*, *vzdušnej* a *farebnej*

pozri *anglický a francúzsky park*; *letohrádok*, *belvédér*, *gloriet*, *pavilón*, *bellaria*, *chrámik*, *pylón*, *pergola*, *altán*, *besiedka/záhradná besiedka/filagória*, *rondel*, *kiosek*; *čatri*; *grotta*, *kaskáda*, *fontána rustika*, *bazén*, *nymfea/nyphaeum*; *folly*; *salla terena*, *oranžéria*, *galéria záhradná*; *chinoseria*; *architektonické sochárstvo*; *haha*, *point de vue*; *Püchler-Muskauovský štýl*; *krajinná architektúra*, *krajina*, *cottage garden*

http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%88%D0%B0%D1%84%D1%82%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0

http://it.wikipedia.org/wiki/Architettura_del_paesaggio
http://es.wikipedia.org/wiki/Arquitectura_del_paisaje

H. Vredeman de Vries: Návrh okrasnej záhrady (1576)

záhradná besiedka - besiedka

záhradná galéria - galéria záhradná

záhradná plastika - plastika záhradná

záhradná spoločnosť/záhradná slávnosť - angl. *garden party*, holandsky *buitenpartij*; v úzkom význame typ *žánrovej maľby* najmä od 17.st.; maľovali ich umelci ako *Dirck Hals*, David Vinckbooms, Adriaen van de Venne a Willem Buytewech; zo záhradných slávností sa v britskom umení 18.st. vyvinul žáner *konverzačných kusov*; pozri *elegantná spoločnosť*

<https://www.google.sk/search?q=buitenpartij&espv=2&biw=1827&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=vJOTVZTpA8j-UvCAgdAI&ved=0CCcQsAQ&dpr=1>

D. Hals: Záhradná spoločnosť (buitenpartij, 1627)

D. Vinckboons: Záhradná spoločnosť (buitenpartij, 1610)

I. van de Velde: Záhradná spoločnosť (buitenpartij, 1619)

I. van de Velde: Elegantná spoločnosť stoluje pod šírým nebom (buitenpartij, 1615)

I. van de Velde: Záhradná slávnosť (buitenpartij, 1615)

I. van de Velde: Eleganá spoločnosť v záhrade (buitenpartij, 1615)

D. Hals: Záhradná spoločnosť s jedlom a pítom (buitenpartij, 1620)

D. Hals: Muzicírovanie na záhrade (buitenpartij, 1620)

P. P. Rubens: Záhrada lásky (buitenpartij, 1610)

Boetius Adamsz, Bolswert, Pieter Schenk (II): Slávnosť v zámockej záhrade (záhradná spoločnosť, 17.st.)

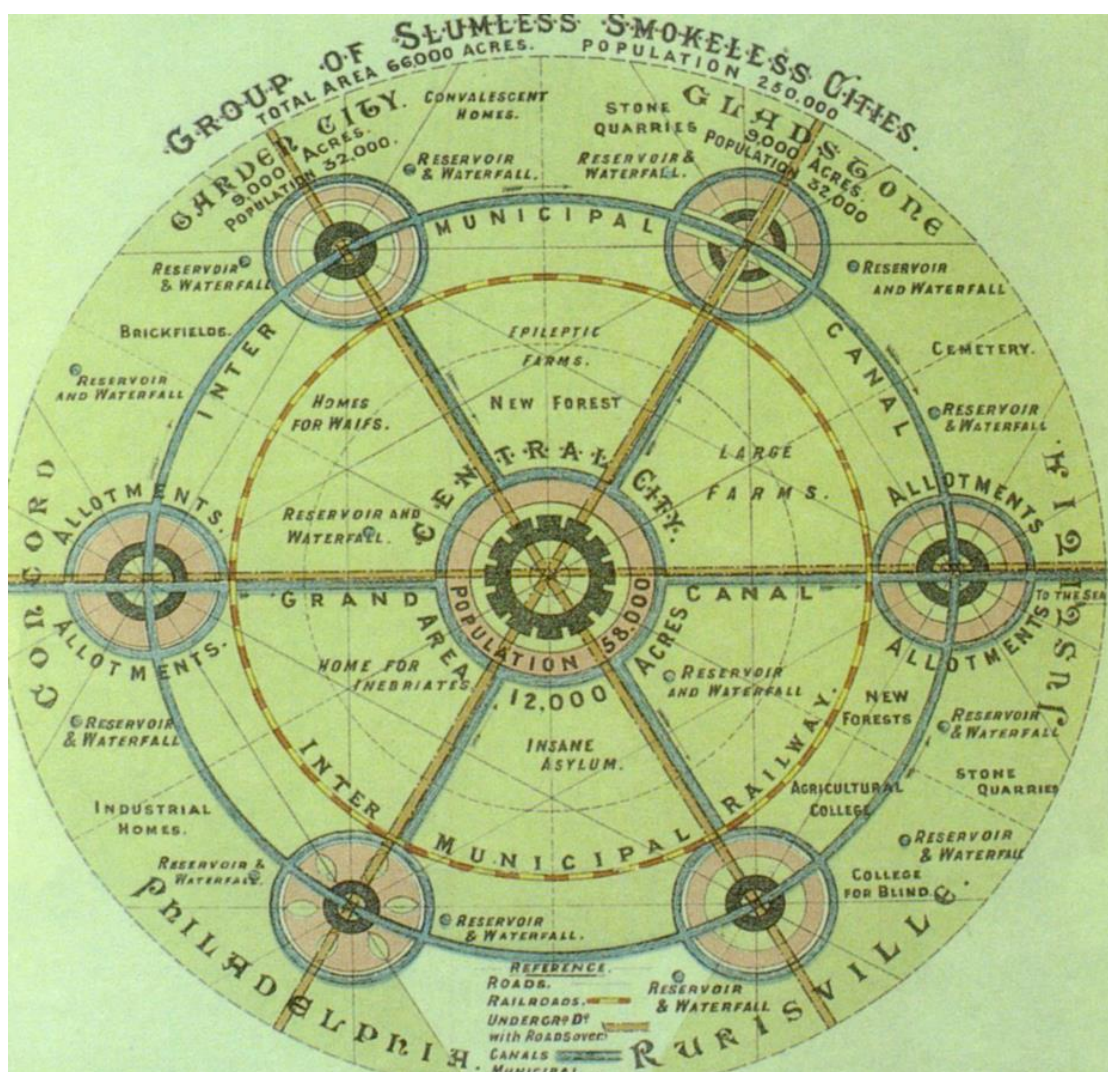
F. X. H. Verbeeck: Spoločnosť hrajúca na hudobné nástroje (buitenpartij, 1755)

P. J. Horemans: Koncert v záhrade (záhradná slávnosť, 18.st.)

záhradné mesto - angl. garden-city; ako synonymom je uvádzaný termín vilová štvrť; malé *mestá* a sídliská s nízkou zástavbou a výrazným zastúpením zelene; za zakladateľa teórie považovaný E. Howard, ktorý nadviazal na myšlienky klasicistických architektov (C. N. Ledoux) a renesančné teórie ideálnych miest; základnou zásadou je hľadisko moderných zdravotných požiadaviek, zástavba podľa parcelačného plánu, pozemky vo vlastníctve verejnosti alebo obce, dodržiavanie rozmerov, ktoré umožňujú rozvoj spoločenského života, obklopenie mesta poľnohospodárskou pôdou; moderné myšlienky našli uplatnenie najmä v projektoch drobnejších sídlisk a predmestí (londýnske aglomerácie, predmestie Marienbrunn pri Lipsku, Ořechovka v Prahe, Spořilov - Záhradné Mesto); pozri *garden city*, *Werkbund*, *expresionizmus V.*, *Arts and Crafts Movement*, *Garden City movement*

https://en.wikipedia.org/wiki/Garden_City

E. Howard: Koncept záhradného mesta (1932)

záhradné umenie - pozri *záhradná architektúra 2*

záhradníctvo, záhradníci - pozri *Noli me tangere; Coatlicue*

J. F. Millet: Záhradná scéna (1854)

záhradný mak - Obuchová: v *čínskom kalendári* symbolizuje dvanásty lunárny mesiac; pozri *mak*

záhradný pavilón - samostatná záhradná budova, (najmä v 16.st.), celkom alebo čiastočne otvorená; pozri *pavilón, edikula, glorieta, kiosek, záhradná architektúra*

záhradný pavilón rímsky - *rímsky záhradný pavilón*

záhrady rajske podľa krajín - *rajské záhrady podľa krajín*

záhrady Semiramidine - *Semiramidine záhrady*

záhrady v náboženstve -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Gardens_in_religion

Zahrašutra - *Zoroaster*

záhrobie - pozri *podsvetie; šeol; peklo, očistec, ostrovy blažených; diviak (Biedermann)*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1hrobie>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Otherworld>

záhrobie germánske - *germánske záhrobie*

záhrobie grécke - *grécke záhrobie*

záhrobie keltské - *keltské záhrobie*

Zahura Mazda - *Ahura Mazda*